

Богдан І. В., Остаповець О. І., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Троцюк Н. В., старший викладач

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

Законодавство України відносить повітряні судна до об'єктів, які є джерелами підвищеної небезпеки. В ст. 1187 Цивільного кодексу України, зазначено, що джерелом підвищеної небезпеки є діяльність, пов'язана з використанням, зберіганням або утриманням транспортних засобів, механізмів та обладнання, що створює підвищену небезпеку для особи [1].

Одним із засобів забезпечення безпечної та нормальної діяльності цивільної авіації є законодавче установлення відповідальності за правопорушення, об'єктом посягань яких є цивільна авіація. Різний ступінь суспільної небезпеки правопорушень слугує основою для установлення: 1) дисциплінарної; 2) адміністративної; 3) кримінальної відповідальності [2, с. 151]. Суб'єктами такої відповідальності у сфері цивільної авіації, як правило, є авіаційний персонал та екіпаж повітряного судна.

Дисциплінарна відповідальність та окремі її види були предметом дослідження таких науковців, як: Ю. С. Адушкіна, В. С. Венедиктова, С. В. Вишновецької, В. І. Прокопенка, Н. Б. Болотіної, П. І. Жигалкіна, П. Д. Пилипенка, Г. І. Чанишевої тощо.

Трудове законодавство України розрізняє два види дисциплінарної відповідальності: загальну і спеціальну. Такий поділ, на думку Ю. С. Адушкіна, обумовлений трьома підставами: по-перше, включенням особи в той чи інший тип колективу; по-друге, належністю громадянина до організації певного виду (наприклад, особливо регулюється відповідальність працівників підприємств і установ систем різних транспортних міністерств, працівників прокуратури, суддів та ін.); по-третє, характером функцій, виконуваних особою в даній організації [3, с. 22].

Стаття 152 Кодексу законів про працю України передбачає право роботодавця не застосовувати до працівника заходи дисциплінарної відповідальності, а винести питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу [4]. До застосування дисциплінарного стягнення роботодавець повинен взяти від порушника письмові пояснення. Відмова працівником дати письмове пояснення не є підставою неможливості застосування роботодавцем дисциплінарного стягнення.

Працівники цивільної авіації є суб'єктами трудових правовідносин і відповідно, на них теж поширюються норми у порядку, встановленому Кодексом законів про працю України.

Аналіз змісту діючих на сьогодні статутів, положень про дисциплінарну відповідальність, наприклад, Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту, Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, Дисциплінарного статуту митної служби України, Дисциплінарного статуту прокуратури України, Статуту про дисципліну працівників спеціальних (воєнізованих) аварійно-рятувальних служб тощо, дозволяє лише припускати, що прийняття статутів та положень про дисципліну потребують ті галузі економіки, в яких дотримання дисципліни та порядку має особливо важливий вплив на забезпечення їх чіткої, безперервної і, головне, безпечної діяльності.

Досліджуючи це питання, слід зазначити, що навряд чи у кого-небудь викликає сумнів, що діяльність в цивільній авіації ставить підвищені вимоги щодо організованості, злагоженості, чіткості і оперативності всіх служб підприємств, організацій і установ цивільної авіації, а також щодо необхідності сумлінного, точного і своєчасного виконання працівниками своїх службових обов'язків, наказів і розпоряджень керівників та виконання інших правил і норм, установлених законодавством.

Виходячи з викладеного, а також враховуючи стан безпеки польотів і те, що на сьогодні на людський фактор припадає біля 80 відсотків авіаційних подій, що часто є наслідком поверхневого та несумлінного ставлення осіб авіаційного персоналу та екіпажу повітряного судна до виконання своїх службових обов'язків, порушення ними дисципліни праці та погоджуючись з думкою фахівців про те, що на стан трудової дисципліни, серед інших факторів, безумовно, впливає і недосконалість нашого законодавства [5, с. 20], підтримуємо думку науковця Н. В. Дараганової, що нині постала необхідність удосконалити діюче законодавство України щодо дисципліни праці в цивільній авіації шляхом розробки та прийняття в установленому порядку Статуту про дисципліну авіаційного персоналу цивільної авіації України.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 30. – Ст. 270.
2. Советское воздушное право / А. И. Котов, Н. Н. Остроумов, М. М. Волков и др.; под общ. ред. Н. Н. Остроумова. – М.: Воздушный транспорт, 1990. – 279 с.
3. Серeda В. В. Дисциплінарна відповідальність: поняття, принципи та види / В. В. Серeda // Університетські наукові записки. – 2014. – № 1 (49). – С. 18-25.
4. Кодекс законів про працю України: станом на 10.12.1971 № 322-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 30. – Ст. 273.

5. Дараганова Н. В. Питання дисциплінарної відповідальності авіаційного персоналу цивільної авіації України / Н. В. Дараганова // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2008. – № 1 (6). – С. 16-22.

УДК 314.68(043.2)

Брусильцев О. Л., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Оніщенко О. В., к.ю.н., доцент

СУТНІСТЬ, ОЗНАКИ ТА ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА СПАДКОВОГО ДОГОВОРУ

За сучасних умов найбільш розповсюдженими питаннями, які цікавлять будь-яку людину, є питання, що стосуються спадщини. Мало хто знає, що розпоряджатися майном після смерті можна не тільки за допомогою заповіту або договору довічного утримання, але ще й за допомогою спадкового договору.

Запровадження цього договору міститься у цивільному законодавстві, багатьох європейських країн, серед яких Німеччина, Швейцарія, Франція, Угорщина, Велика Британія, Латвія та інші. Спадковий договір є новим для вітчизняного цивільного права інститутом, через що виникли певні труднощі при з'ясуванні його сутності, значення, правової природи та місця у системі цивільно-правових договорів.

Відповідно до ч. 1 ст. 41 Конституції України [2] кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Це конституційне право відображене і в Цивільному кодексі України, який передбачає можливість фізичної особи розпорядитися своїм майном на випадок смерті шляхом укладення спадкового договору [4, с. 546].

У ст. 1302 ЦК України законодавець визначає спадковий договір наступним чином: за спадковим договором одна сторона (набувач) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача [5]. Проте слід зазначити, що за своєю суттю спадковий договір не є «договором про спадкування», оскільки спрямований на встановлення, передусім, не спадкових, а зобов'язальних відносин. Як зазначає Р. Майданик, спадковий договір є однією з підстав виникнення прав і обов'язків осіб на майно померлого, що поєднує в собі елементи речового і зобов'язального правочину, внаслідок чого виникнення права власності на майно померлого може виникати після смерті відчужувача, але не раніше за виконання зобов'язання набувачем [3, с. 363].